

Budai Parmenius István

A British Museumban nemrégén megtalálták Budai Parmenius Istvánnak, az egykori magyar humanistának két eddig ismeretlen kézírásos kötetet.

Budai Parmenius István neve nem ismeretlen a magyar irodalomtörténészek előtt. Először Kropf Lajos, a Londonban élt magyar történész hívta fel rá a figyelmet, még 1889-ben, a Századokban. Azóta többen irtak róla, 1962-ben a Széchényi Könyvtárban áttanulmányoztam a Duna menti református egyházkerület feljegyzéseit azokról a diákokról, akik 1600-ig külföldön végezték el az egyetemet. Eszerint Budai Parmenius 1579-ben végzett Heidelbergben. Az egyetem felhívta figyelmemet, hogy a British Muzeumban ismeretlen kéziratokat őriznek Budai Parmenius-tól. Közülük került elő a költőnek a Themzéhez írt hosszú ódája, amelyet a Filológiai Közönyben adtam közre, nyers fordításban. Költői nyelvre mindmáig nem fordították le.

— Parmenius munkásságából akkor még jóformán semmit sem ismertünk. Tudtuk, hogy Angliába érkezése előtt valószínűleg reformátor volt, ez kiderül verseiből is. Feltételeztük továbbá, hogy tekintélyes költői és tudós is lehetett, és így méltán foglalta el hamarosan Anglia akkor legelőkelőbb szellemi örhélyét, az oxfordi egyetem főkönyvtárosi tisztét. Milyen költeményekkel, milyen írásaival alapozta meg hírnevét, ezt először ez az óda sejtette meg velünk.

— Költői népszerűségére jellemző, hogy I. Erzsébet királynő korában ő volt Anglia legünnepeltebb költője, jóllehet nem kisebb géniuszok éltek abban az időben, mint Bacon és Shakespeare. Így nem esodálkozhatunk rajta, hogy Erzsébet, mint az ország legékesebb tollu költőjét, Parmeniust bírtta meg, hogy az angol világbirodalom kezdetét jelző ujjfundlandi expedíciót, az angolok első amerikai hódításának történetét megénekelje. A vezérhajó, amelyen a költő is tartózkodott, Uj-Skócia déli csucsainál a viharos tengerben fennakadt egy sziklán, féloldalra fordult és elsülyedt. Mintegy száz ember veszett a tengerbe. Az ádozatok között volt Budai Parmenius is.

Ács Tivadar

"Antadnia" 1968. feb. 2

nyud.hu

1962 Jun.

?nem igaz

sem

